

**Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission**

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2015

MODERN GREEK

HIGHER LEVEL

**Wednesday, 17 June
09:30 - 12:30**

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Μέγιστη δυνατή βαθμολογία 100 Βαθμοί

Διαβάστε το κείμενο που ακολουθεί και απαντήστε στις ερωτήσεις που σας δίνονται.

Πώς μετριέται η ευτυχία;

1. Το κείμενο που ακολουθεί είναι ένα εκτενές απόσπασμα της συνέντευξης που έδωσε ο Ντάνιελ Γκίλμπερτ, καθηγητής ψυχολογίας στο πανεπιστήμιο Harvard στη δημοσιογράφο Ασπασία Δασκαλοπούλου. Οι ερωτήσεις που έθεσε η δημοσιογράφος στον καθηγητή αφορούν τα παρακάτω θέματα: τι θέλουν οι άνθρωποι από τη ζωή τους; Μετριέται κάτι τόσο υποκειμενικό όσο είναι η ευτυχία; Τι φέρνει ευτυχία σύμφωνα με τη επιστήμη; Γιατί οι προβλέψεις σχετικά με το τι μας κάνει ευτυχισμένους δεν είναι έγκυρες; Και τέλος αν τελικά το χρήμα οδηγεί στην ευτυχία. Οι απαντήσεις δίνονται σε ενιαίο κείμενο παρακάτω.
2. Οι άνθρωποι θέλουμε υγεία, μακροβιότητα, οικονομική ευημερία, επειδή θεωρούμε ότι αυτά θα κάνουν πιο ευτυχισμένους εμάς και τους ανθρώπους που αγαπάμε. Κατονομάζουμε πολλά διαφορετικά πράγματα ως επιθυμίες μας, όλα όμως είναι σπόροι ευτυχίας από τους οποίους άλλοι φυτρώνουν και άλλοι όχι. Κάποια πράγματα όντως μας κάνουν ευτυχισμένους, ενώ για άλλα κάνουμε λάθος. Αυτά που λένε οι άνθρωποι σχετικά με τις υποκειμενικές τους εμπειρίες είναι πολύ σημαντικά. Αν ακούσεις προσεκτικά τις υποκειμενικές εμπειρίες των ανθρώπων, αν συγκεντρώσεις πολλά δεδομένα και υπακούσεις στους κανόνες της επιστήμης, τότε μπορείς να μάθεις πολλά σχετικά με το τι κάνει τους ανθρώπους ευτυχισμένους.
3. Το σημαντικότερο αγαθό που φέρνει ευτυχία σύμφωνα με την επιστήμη είναι οι καλές ανθρώπινες κοινωνικές σχέσεις, οικογενειακές ή φιλικές. Αυτό μετράει πολύ πάνω και από τα χρήματα, αλλά και από την υγεία. Με μία όμως εξαίρεση, τα παιδιά. Όλοι θα σου πουν ότι «τα παιδιά είναι η μεγαλύτερη πηγή ευτυχίας», οι επιστημονικές όμως έρευνες όλα αυτά τα χρόνια δεν το επιβεβαιώνουν. Σε κάποιες έρευνες, μάλιστα, φαίνεται και μια μικρή αρνητική συσχέτιση, δηλαδή άνθρωποι με παιδιά είναι λίγο λιγότερο ευτυχισμένοι από εκείνους χωρίς παιδιά. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τα παιδιά δίνουν νόημα στη ζωή, αλλά την ίδια στιγμή αποτελούν το μοναδικό είδος σχέσης στην οποία ο άλλος, το παιδί σ αυτήν την περίπτωση, χρειάζεται συνεχώς πράγματα από εσένα και συνήθως, τουλάχιστον για καιρό, δίνει πολύ λίγα πίσω.
4. Υπάρχουν προβλέψεις που μας λένε τι θα μας κάνει ευτυχισμένους, αλλά ο εγκέφαλός μας και οι γύρω μας καθιστούν αυτές τις προβλέψεις άκυρες. Πιο συγκεκριμένα: για να προβλέψουμε το μέλλον, χρησιμοποιούμε τη φαντασία μας και όχι τη λογική μας και εκεί είναι που κάνουμε το πρώτο προβλέψιμο σεντ σφαλμάτων. Το δεύτερο σεντ αιτιών είναι ότι είμαστε όλοι μέλη μιας κουλτούρας. Περιβαλλόμαστε από ανθρώπους, γονείς, θείους, παρουσιαστές τηλεόρασης, ιερείς, μπάρμαν, ταξιτζήδες, και όλοι αυτοί έχουν μια θεωρία για το τι φέρνει ευτυχία στον άνθρωπο και δεν διστάζουν να τη μοιραστούν. Ο εγκέφαλος μας κάνει μια σειρά από λάθη όταν με το μυαλό του προσπαθεί να «φανταστεί» κάποια γεγονότα από το μέλλον του. Ένα, είναι ότι προσομοιώνουμε το κεντρικό κομμάτι ενός επεισοδίου και όχι τις λεπτομέρειες. Πες, για παράδειγμα, ότι σου ζητώ να φανταστείς ότι πηγαίνεις στον οδοντίατρο. Εάν, όταν τελειώσεις, σε ρωτήσω πού πάρκαρες το αυτοκίνητο ή τι μουσική έπαιζε στο οδοντιατρείο ή εάν ήταν ευγενική

η γραμματέας, δεν θα ξέρεις, γιατί αυτό που προσομοιώσες είναι μόνο το κεντρικό μέρος του γεγονότος: εσύ στην καρέκλα, με το στόμα ανοιχτό, και ο γιατρός να κάνει κάτι. Οι λεπτομέρειες όμως που δεν κατάφερες να φανταστείς είναι πολύ σημαντικές στην εκτίμηση του κατά πόσο θα απολαύσεις ή όχι την επίσκεψη. Ένα άλλο πρόβλημα είναι ότι φανταζόμαστε την αρχή των επεισοδίων. Για παράδειγμα, σου ζητώ να επιλέξεις μεταξύ ενός πόνου στη μέση για την υπόλοιπη ζωή σου ή την απώλεια της όρασής σου, τι διαλέγεις; Όλοι απαντούν τον πόνο στη μέση. Και η απάντησή τους είναι λανθασμένη! Ο διαρκής πόνος στη μέση θα σε κάνει δυστυχημένο. Αντίθετα, οι τυφλοί δεν είναι δυστυχημένοι. Κάνεις αυτό το λάθος γιατί στην πραγματικότητα φαντάζεσαι τη στιγμή που χάνεις την όρασή σου. Πράγματι, το να χάσεις την όρασή σου είναι πολύ άσχημο τις πρώτες μέρες, όχι όμως και τη χιλιοστή ή δεκάκις χιλιοστή ημέρα. Το αρχικό στάδιο ενός επεισοδίου είναι μια ασυνήθιστη μεταβατική στιγμή και δεν μοιάζει σε τίποτα με αυτά που θα ακολουθήσουν. Όταν όμως φτιάχνεις τη νοητική εικόνα, τραβάς συνήθως φωτογραφία και όχι βίντεο. Αυτά είναι μερικά από τα λάθη που συνήθως κάνουμε.

5. Εύκολα λοιπόν καταλαβαίνουμε ότι δεν υπάρχει μυστικό ευτυχίας. Υπάρχουν όμως πράγματα τα οποία αν κάνεις κάθε μέρα για κάποιο μεγάλο χρονικό διάστημα, ένα χρόνο ή και περισσότερο, θα δεις τη ζωή σου να αλλάζει. Και επειδή δεν είμαστε καλοί στο να τα προβλέψουμε μόνοι μας, η επιστήμη τα έχει εντοπίσει για εμάς. Περισσότερος και πιο ποιοτικός ύπνος, επένδυση χρόνου στις κοινωνικές σχέσεις, διαλογισμός, ακόμη και ασκήσεις ευγνωμοσύνης, να καταγράφεις δηλαδή θετικά πράγματα που έχεις στη ζωή σου, μπορούν να αυξήσουν την ευτυχία μας.
6. Τέλος, στην πιο συνηθισμένη ερώτηση αν το χρήμα φέρνει ευτυχία ως επιστήμονες υποστηρίζουμε ότι το να είσαι πλούσιος δεν σε κάνει ευτυχισμένο. Κάνει πολύ μεγάλη διαφορά στην ευτυχία των ανθρώπων όταν ανεβαίνουν από τη φτώχεια στη μεσαία τάξη, μικρότερη διαφορά όταν ανεβαίνουν από τη μεσαία στην υψηλή τάξη και ελάχιστη διαφορά όταν γίνονται πολύ πλούσιοι. Τελευταίο αλλά όχι αμελητέο: και η επιστήμη συμφωνεί με αυτό που η ανθρωπότητα σε όλες τις περιόδους υποστηρίζει: τα χρήματα κάνουν τη ζωή του ανθρώπου ευκολότερη αλλά δεν χρειάζεται να έχεις πολλά χρήματα για να αποκτήσεις σχεδόν όλη την ευτυχία που τα λεφτά μπορούν να σου αγοράσουν.

840 λέξεις (κείμενο διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης) Ασπασία Δασκαλοπούλου 13.10.2014 , εφημερίδα ,ΤΟ ΒΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Να απαντήσετε και στις 3 ομάδες ερωτήσεων. Οι απαντήσεις να δοθούν στα νέα Ελληνικά.

ΟΜΑΔΑ 1^η

ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

[30 / 100]

- 1) Να εξηγήσετε με δικά σας λόγια τη σημασία των παρακάτω λέξεων ή φράσεων που είναι υπογραμμισμένες στο κείμενο που σας δίνεται: (5 βαθμοί)
 - οικονομική ευημερία,
 - προβλέψουμε,

- να επιλέξεις,
 - φτιάχνεις,
 - έχει εντοπίσει
- 2) Ποιο είναι το σημαντικότερο αγαθό που φέρνει στους ανθρώπους την ευτυχία σύμφωνα με την επιστήμη; (5 βαθμοί)
 - 3) Να σχολιάσετε την άποψη του Ν. Γκίλμπερτ για τον ρόλο της φαντασίας στην ευτυχία. (5 βαθμοί)
 - 4) Με ποιο τρόπο ο πολιτισμός στον οποίο είμαστε ενταγμένοι επηρεάζει την αντίληψη μας για την ευτυχία; (5 βαθμοί)
 - 5) Ποια είναι η συνταγή της ευτυχίας σύμφωνα με τους επιστήμονες και πως πρόέκυψε αυτή η συνταγή ; (5 βαθμοί)
 - 6) Γιατί οι κοινωνικές σχέσεις κάνουν τη ζωή των ανθρώπων πιο ευτυχισμένη; (5 βαθμοί)

ΟΜΑΔΑ 2^η

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

[30 / 100]

Να σχολιάσετε σε περίπου 100 λέξεις πως καταλαβαίνετε την έκφραση:

Τα χρήματα κάνουν τη ζωή του ανθρώπου ευκολότερη αλλά δεν χρειάζεται να έχεις πολλά χρήματα για να αποκτήσεις σχεδόν όλη την ευτυχία που τα λεφτά μπορούν να σου αγοράσουν.

ΟΜΑΔΑ 3^η

ΕΚΘΕΣΗ ΔΟΚΙΜΙΟ

[40 / 100]

Να επιλέξετε ένα από τα δύο θέματα και να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε ένα κείμενο 300 περίπου λέξεων.

1^ο θέμα:

Είναι τα κοινωνικά μέσα της εποχής μας ένας τρόπος που μπορεί να βοηθήσει τους ανθρώπους να νιώσουν πιο ευτυχισμένοι;

2^ο θέμα:

Πλουσιότερος όλων είναι εκείνος που αρκείται στα ελάχιστα.